

BOLU İLİNDE DEMOGRAFİK KARAKTERİSTİKLERİN ERKEK HEMŞİREYE YÖNELİK TUTUMLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

The Effect of Demographic Characteristics on the Attitudes toward Male Nurse in Bolu Province

Eylem SUVEREN¹, Alev ALÇİN², Kübra ÇUKUR³, Özge KORKMAZ⁴, Melike ÜNAL⁵

¹Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, BOLU, TÜRKİYE

²İstanbul Eğitim Araştırma Hastanesi, Anestezi/Reanimasyon Yoğun Bakım Ünitesi, İSTANBUL, TÜRKİYE

³İstanbul Maslak Acıbadem Hastanesi, Onkoloji Bölümü, İSTANBUL, TÜRKİYE

⁴Düzce Atatürk Devlet Hastanesi, Dahiliye Bölümü, BOLU, TÜRKİYE

⁵Esencan Hastanesi, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi, İSTANBUL, TÜRKİYE

ÖZ

ABSTRACT

Amaç: Kadın hemşirelerden hemşirelik hizmetini almaya alışkın toplumda, erkek hemşireden bakım alan hastaların erkek hemşirelere olan tutumlarının incelenmesidir.

Gereç ve Yöntemler: Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmada evreni, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Fakültesi, Cerrahi ve Dahiliye ünitelerinde yatmakta olan, en az bir kez erkek hemşireden bakım alan, mental ya da psikiyatrik hastalığı olmayan 219 gönüllü hasta oluşturmuş ve olasılıksız örneklem tekniği ile araştırma kapsamına alınmıştır. Anket formu, katılımcıların sosyo-demografik ve klinik özellikleri ile erkek hemşirelere yönelik tutumlarına ilişkin Likert tipte, 22 önermeden oluşmaktadır. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında Pearson Ki-kare testi kullanılmış, sonuçlar %95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırmada, kadınların %72,6'sı, erkeklerin %27,4'ü erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almak istemediğini belirtmiştir ($p < 0,00$). Kadınların %67,4'ü, erkeklerin %32,6'sı mahrem olduğunu düşündüğü fikrini erkek hemşireye söylemeyi istemediğini ifade etmiştir ($p < 0,00$). Erkek hemşireler, erkek hastalar tarafından kabul görürken (%54,7) kadın hastalar (%45,3) çekingenlik sergilemiştir ($p < 0,05$). Eğitim durumu yüksek olan hastaların erkek hemşirelere olumlu tutum gösterdiği bulunmuştur ($p < 0,00$).

Sonuç: Cinsiyet ayrımcılığı olmaksızın icra edilen hemşirelik mesleğinin, başta erkek öğrenciler olmak üzere toplumun tamamına ulaştırılması ve devletin bilinçlendirme politikalarında hedef merkezli stratejiler benimsenerek negatif tutumların yoğun algılandığı gruplarda farkındalığı artırıcı çalışmalar önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, eğitim, bakım, erkek hemşire, tutum, cinsiyet

Objective: The aim of the study is to analyze the attitudes of the patients who receive care from male nurses towards the male nurses in a community which is accustomed to receiving nursing service from female nurses.

Material and Methods: In this descriptive study, the universe consisted of 219 voluntary patients without any mental or psychiatric illness who were hospitalized at the Abant İzzet Baysal University Training and Research Hospital Medical Faculty, Surgery and Internal medicine units who had received at least one nursing care from a male nurse. The patients were included in the study with a random sampling technique. The questionnaire consisted of 22 Likert-type statements about the socio-demographic and clinical characteristics of the participants and their attitudes towards male nurses. In the comparison of qualitative data, the Pearson Chi-Square test was used to evaluate the results at 95% confidence interval and $p < 0,05$ significance.

Results: In the study, 72,6% of the women and 27,4% of the men stated that they did not want to receive care by a male nurse unless they were obliged to ($p < 0,00$). 67,4% of the women and 32,6% of the men stated that they did not want to tell the male nurse anything that they thought that to be intimate ($p < 0,00$). It was seen that male nurses were accepted by male patients %54,7, but female patients %45,3 who received care from male nurses in clinical practice have shown timid behaviour ($p < 0,05$). Patients with high educational status were found to have a positive attitude towards male nurses ($p < 0,00$).

Conclusion: It is suggested that the nursing profession is carried out without any gender discrimination, reaching the whole society, especially male students, and the government adopting more target-centered strategies in the state awareness policies, to raise awareness among the groups in which negative attitudes are intensely perceived.

Keywords: Nursing, education, care, male nurse, attitude, gender

Yazışma Adresi / Correspondence:

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, BOLU, TÜRKİYE

Tel / Phone: +90374 2541000-4766

Geliş Tarihi / Received: 09.05.2019

ORCID NO: ¹0000-0003-1730-6463, ²0000-0002-9153-8505

⁵0000-0002-6165-3094

Dr. Eylem SUVEREN

E-posta / E-mail: eylem@ibu.edu.tr

Kabul Tarihi / Accepted: 21.12.2020

³0000-0002-6089-5024, ⁴0000-0003-3520-6597

GİRİŞ

Hemşirelik her dönemde gelişen teknoloji, politik ve sosyal olaylardan etkilenen, bireyin ailenin, toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden, hastalık halinde iyileştirme ve yaşam kalitesini yükseltmeyi hedefleyen bir meslek grubudur. Bilimler arası alanlarda profesyonelliğe ve iletişime dayanan dinamik bir süreci olan hemşirelik mesleği, cinsiyet ayrımcılığı olmaksızın her iki cins tarafından uygulanabilmektedir (1,2). Hemşirelikte, tarihin ilk dönemlerinde erkekler rol almış, kadınlar ya erkeklerin gerisinde kalmış ya da erkekler ile işbirliği yaparak bu mesleğin uygulayıcıları olmuşlardır (3). Türkiye’de ve dünya da kadının sahip olduğu annelik içgüdü ve merhamet duygularıyla gelişen fedakârlık sebebiyle kadının rolü toplum tarafından esas bakım verici olarak algılanmasına neden olmuştur. Florence Nightingale’in yazılarında bakımı kadın ile örtüşürmesi bu algıyı pekiştirmiş ve yakın geçmişe kadar hemşirelik mesleği kadın mesleği olarak algılanmıştır (4,5).

Erkek hemşire sayısının son yıllardaki artışına rağmen Kanada, ABD, İngiltere gibi gelişmiş ülkelerde erkek hemşire oranı %10 civarındadır (6,7). Türkiye’de ise 1954 yılında çıkarılan hemşirelik kanunu, erkek hemşirenin kamu da çalışmasına olanak tanımamaktaydı (8). Bu kanun, hemşireliğin profesyonelleşme sürecindeki gelişimini engellemiş ve “bir kadın mesleği” olduğuna ilişkin maddeyi barındırdığından, Ocak 2007’de resmi gazetede yayınlanan “Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile değiştirilmiştir (9). Yasal düzenlemeler ile hemşirelikte cinsiyet ayırımı ortadan kaldırılmış ve erkekler, yasal olarak hemşirelik mesleğinin birer üyesi olabilmişlerdir. Bu değişikliği takiben hemşirelik eğitimi alan erkeklerin sayısı hızla artmış, Türkiye genelinde 2007 akademik yılında 27 olan erkek hemşirelik öğrencisi sayısı 2015-

2016’da 14.929’a ulaşmıştır (10). Ülkemizde hemşirelik hizmetini kadın hemşirelerden almaya alışkın hastaların bu konudaki farkındalığı üzerine yapılmış sistematik araştırma sayısı oldukça azdır. Bu çalışma erkek hemşireden bakım alan hastaların erkek hemşirelere tutumunu analiz etmek amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi: Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmada evreni, Kasım – Aralık 2015 tarihinde Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Fakültesi Ünitesinde yatmakta olan, en az bir kez erkek hemşireden bakım alan, mental ya da psikiyatrik hastalığı olmayan ve dahil edilme kriterlerini karşılayan 219 gönüllü hasta oluşturmuştur. Örneklem büyüklüğünü belirlemek için, GPower 3.1.9.2 programı kullanılarak etki değeri=0,4, α yanılma payı=0,05 güç =0,90 alınarak örneklem sayısı 216 olarak belirlenmiştir. Evrenin tümü, olasılıksız örneklem yöntemlerinden biri olan rastgele örneklem ile araştırma kapsamına alınmıştır.

Veri Toplama Araçları: Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından taranan literatür doğrultusunda hazırlanan veri toplama formu ile elde edilmiştir (3,11-14). Veri toplama formu katılımcıların sosyo-demografik ve tedavi gördüğü servis özellikleri ile erkek hemşirelere yönelik tutumlarına ilişkin 3’lü likert tipinde ve 22 önermeden oluşmaktadır.

Araştırmanın Etik Yönü: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu ve Bolu Kamu Hastaneler Birliği Sekreterliği’nden gerekli izinler alınmıştır (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, tarih: 09.12.2015; sayısı: 2015/171). Örneklemde, seçim ölçütlerine uyan bireylere,

araştırmanın amaç ve yararları açıklandıktan sonra araştırmaya katılan gönüllü hastalardan onam alınarak uygulamaya başlanmıştır

Verilerin Değerlendirilmesi: Araştırma sonuçlarının analizleri için SPSS 24,0 İstatistik paket programı kullanıldı. Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında ise Pearson Ki-Kare testi kullanılarak, %95 güven aralığında ve $p<0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan hastaların %53.9'unun erkek ve bu erkeklerin %54.4'ünün 53-72 yaş arasında olduğu saptanmıştır. Hastaların, %66.7'inin cerrahi servislerde bakım hizmeti aldığı, hastaların %66.2'inin ilköğretim mezunu ve %80.4'ünün evli olduğu saptanmıştır. Hastaların, %68.5'inin gelir durumunun 0-1500 TL olduğu ve %92.7'sinin Batı Karadeniz Bölgesi'nde yaşadığı bulunmuştur (Tablo 1). Erkek hemşireye yönelik tutumlar ile ilgili önermelere ilişkin görüşlerde; "hemşirelik erkekler için uygun bir meslek değildir" önermesine hastaların %77.2'si katılmıyorum ifadesini seçmiştir. Fiziksel güç gerektiren servislerde erkek hemşireye ihtiyaç vardır önermesine hastaların %90'u katılmıyorum ifadesini seçmiştir (Tablo 2). Araştırmada, kadınların %72.6'sı, erkeklerin %27.4'ü erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almak istemediğini belirtmiştir ($p<0.00$). Kadınların %67.4'ü, erkeklerin %32.6'sı mahrem olduğunu düşündüğü sorununu erkek hemşireye söylemeyi istemediğini ifade etmiştir ($p<0.00$) (Tablo 3). Erkek hemşirenin tedavi uygularken bana dokunmasından rahatsız olurum önermesine kadınların %86.5'i, erkeklerin %13.5'i katılmadıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$). Kadınların %36.2'si ve erkeklerin %63.8'i hastaneler de erkek hemşirelerin çalışması beni mutlu eder ifadesine katıldıklarını belirtmiştir ($p<0.00$).

Tablo 1: Hastaların Sosyo-demografik Dağılımları (n=219)

Sosyo-demografik özellikler	Sayı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	N	%
Kadın	101	46.1
Erkek	118	53.9
Yaş		
16-52	100	45.6
53-72	119	54.4
Servis		
Cerrahi	146	66.7
Dahiliye	73	33.3
Şehir		
Batı Karadeniz	203	92.7
Diğer	16	7.3
Eğitim Durumu		
Okuryazar ve altı	20	9.1
İlköğretim	145	66.2
Lise ve üzeri	54	24.7
Gelir Durumu (TL)		
0-1500	150	68.5
1501-3000	59	26.8
3001 ve üzeri	10	4.7
Medeni Durumu		
Evli	176	80.4
Bekar	43	19.6
Toplam	219	100.0

Erkek hemşirenin bana enjeksiyon uygulamasını istemem önermesine kadınların %58.8'i ve erkeklerin %41.2'si katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$). Hastaneye yattığımda bana hizmet verecek hemşirenin erkek olması beni tedirgin eder önermesine kadınların %78.6'sı ve erkeklerin %21.4'ü katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$). Erkek hemşirenin bana hizmet vermesinden eşim rahatsız olur önermesine ise kadınların %72.2'si ve erkeklerin %27.8'i katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$) (Tablo 3).

Erkek hemşirenin hizmet verirken bana sert davranacağını düşünüyorum önermesine eğitim durumu okur-yazar ve altında olanların %52.2'si, ilköğretim olanların %30.4'ü, lise ve üzerinde olanların %17.4'ü katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$) Erkek hemşireler sadece erkek hastalara bakım hizmeti vermelidir önermesine okur-yazar ve altındakilerin %26.5'i, ilköğretim düzeyinde olanların %57.1'i, lise ve üzeri eğitim alanların ise %16.3'ünün katıldığı saptanmıştır ($p<0.05$). Erkek hemşirenin bana hizmet vermesinden eşim rahatsız olur önermesine eğitim düzeyi okuryazar ve altı ile ilköğretim düzeyinde olanların %38.9'u, lise ve üzeri eğitim alanların ise %22.2'si katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.05$). Hemşirelik mesleğinin cinsiyete bağlı olmadığını anlatan kamu spotları yapılmalıdır önermesine eğitim düzeyi, okur-yazar ve altındakilerin %12.32'ü, ilköğretim olanların %54.1'i, lise ve üzeri olanların %33.6'sı katıldıklarını ifade etmiştir ($p<0.00$). Kadınların sahip olduğu bazı duygular hemşireliği daha güzel yapmalarını sağlar önermesine eğitim durumu okur-yazar ve altındakilerin %19.4'ü; ilköğretim olanların %61.3'ü; lise ve üzerindekiilerin ise %19.4'ü katıldığını ifade etmiştir ($p<0.05$) (Tablo 4).

TARTIŞMA

Türkiye'de 2007 yılında değişen hemşirelik yasası ile hemşire unvanı alan erkek hemşireler 10 yılı aşkın süredir hemşirelik mesleğini icra etmektedir. Erkek hemşirelik lisans öğrenci sayısının her geçen yıl artması, hemşirelik işgücünün cinsiyet dağılımında erkek cinsiyet oranının arttığını göstermektedir. Artan erkek hemşire sayısı ile özellikle klinik uygulamalarda erkek hemşireden hizmet alırken yaşanan sorunlar toplumun erkek hemşireye bakış açısını değerlendirme ihtiyacını ortaya koymuştur.

Araştırmamızda kadınların erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almayı ve mahrem olduğunu düşündüğü sorununu erkek hemşireye söylemek istemediği saptanmıştır. Bu bulgular Kaya ve ark. ile Özbaşaran ve ark. nın yapmış olduğu çalışmaların sonuçları ile örtüşmektedir (3,11). Bu bulgu erkek hemşireden bakım alan kadın hastaların sorunlar yaşadığını düşündürmektedir. Bu sorunların çoğunlukla ataerkil ve muhafazakâr toplumlarda, kadın hastalara dokunmaktan ve erkek hemşirelerin hemşirelik mesleği ile kadın arasındaki geleneksel cinsiyete dayalı rollerden kaynaklandığı öngörülmektedir. Gerçekte hemşirelik mesleğinde cinsiyet ayrımı dışında kalan sorunlar da göz ardı edilmemelidir. Pakistan'da yapılan bir çalışmada, cinsiyetten bağımsız olarak bütün hastaların kadın hemşireleri tercih ettiği gösterilmektedir (15). İran'da yapılan çalışmalar ise; erkek hemşirelik öğrencilerinin, hastalarla ilgilenmek yerine teknik ve idari işlerde çalışmak istedikleri ortaya konmuştur (16,17).

Araştırmamızda hastalar; hastanelerde çalışan erkek hemşire sayısının yetersiz olduğunu ve erkek hemşirelerin hemşirelik mesleğini geliştirdiklerine yönelik tutum sergilediklerini ifade etmektedir. Ünsal ve ark. benzer bir sonuç ile toplumun erkek hemşirelere bakış açısının olumlu yönde ilerlediğini belirtmiştir (18). Erkek hemşirelerin, hemşirelik mesleğinin imajını ve statüsünü güçlendireceklerini gösteren bir başka çalışmada erkek öğrencilerin kendi statülerinin daha yüksek olduğu yönündeki toplumsal cinsiyet kalıp yargısını daha fazla benimsediği sonucuna varmaktadır (5,19). Ayrıca sağlık yüksekokulu öğrencileri ile yapılan çalışmada erkeklerin kadınlardan daha cinsiyetçi oldukları görülmüştür (20). Kaya ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, erkek hemşirelerin özellikli alanlarda çalışması gerektiği ortaya konmuştur (3).

Tablo 2: Erkek Hemşireye Yönelik Tutumlar ile İlgili Önermelere İlişkin Görüşlerin Dağılımı (n=219)

Erkek Hemşireye Yönelik Tutumlar ile İlgili Önermeler	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum
	(n) %	(n) %	(n) %
1.Hemşirelik erkekler için uygun bir meslek değildir.	169 77.2	13 5.9	37 16.9
2.Erkek hemşirenin bana enjeksiyon uygulamasını istemem.	151 68.9	17 7.8	51 23.3
3.Erkek hemşirelerin güçlü ve kuvvetli olmaları hizmetin niteliğini artırır.	56 25.6	66 30.1	97 44.3
4.Hastaneye gittiğimde bana erkek hemşirenin hizmet vermesini tercih ederim.	92 42.0	73 33.3	54 24.7
5.Hastanelerde erkek hemşire sayısının yeterli olmadığını düşünüyorum.	29 13.2	66 30.1	124 56.6
6.Erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almak istemem.	120 54.8	26 11.9	73 33.3
7.Kadın hastalar erkek hemşireler hizmet verirken rahatsız olurlar.	50 22.8	46 21.0	123 56.2
8.Erkek hemşirenin hizmet verirken bana sert davranacağını düşünüyorum.	175 79.9	21 9.6	23 10.5
9.Erkek hemşirenin tedavi uygularken bana dokunmasından rahatsız olurum.	159 72.6	23 10.5	37 16.9
10.Hastaneye yattığımda bana hizmet verecek hemşirenin erkek olması beni tedirgin eder.	164 74.9	13 5.9	42 19.2
11.Hastanelerde erkek hemşirelerin çalışması beni mutlu eder.	44 20.1	59 26.9	116 53.0
12.Erkek hemşireler sadece erkek hastalara bakım hizmet vermelidir.	88 40.2	33 15.1	98 44.7
13.Erkek hemşirenin bana hizmet vermesinden eşim rahatsız olur.	166 75.8	17 7.8	36 16.4
14.Hemşirelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslektir.	21 9.6	19 8.7	179 81.7
15.Erkek hemşireler hastanelerde ayırım yapılmaksızın her serviste çalışmalıdır.	61 27.9	43 19.6	115 52.5
16.Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olması hemşirelik mesleğini geliştirir.	33 15.1	69 31.5	117 53.4
17.Hemşirelik mesleğinin cinsiyete bağlı olmadığını anlatan kamu spotları yapılmalıdır.	37 16.9	60 27.4	122 55.7
18.Hemşire olmak isteyen oğlumu bu konuda desteklerim	33 15.1	23 10.5	163 74.4
19.Erkek hemşirelerin kadın doğum servislerinde çalışmamları gerekir.	62 28.3	24 11.0	133 60.7
20.Fiziksel güç gerektiren servislerde erkek hemşireye ihtiyaç vardır.	10 4.6	12 5.5	197 90.0
21.Kadınların sahip olduğu bazı duygular hemşireliği daha güzel yapmalarını sağlar	23 10.5	36 16.4	160 73.1
22.Mahrem olduğunu düşündüğüm sorunu erkek hemşireye söylemek istemem	94 42.9	30 13.7	95 43.4

Tablo 3: Cinsiyete göre erkek hemşireye yönelik tutumlar ile ilgili önermelerin karşılaştırılması

Önermeler	Özellik	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	X ² P
	Cinsiyet	N %	N %	N %	
Erkek hemşirenin bana enjeksiyon uygulamasını istemem.	K	57 37.7	14 82.4	30 58.8	16.5 0.000
	E	94 62.3	3 17.6	21 41.2	
Hastaneye gittiğimde bana erkek hemşirenin hizmet vermesini tercih ederim.	K	55 59.8	28 38.4	18 33.3	12.2 0.002
	E	37 40.2	45 61.6	36 66.7	
Erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almak istemem.	K	28 23.3	20 76.9	53 72.6	55.6 0.000
	E	92 76.7	6 23.1	20 27.4	
Erkek hemşirenin tedavi uygularken bana dokunmasından rahatsız olurum.	K	49 30.8	20 87.0	32 86.5	54.6 0.000
	E	110 69.2	3 13.0	5 13.5	
Hastaneye yattığımda bana hizmet verecek hemşirenin erkek olması beni tedirgin eder.	K	58 35.4	10 76.9	33 78.6	30.4 0.000
	E	106 64.6	3 23.1	9 21.4	
Hastanelerde erkek hemşirelerin çalışması beni mutlu eder.	K	33 75.0	26 44.1	42 36.2	19.4 0.000
	E	11 25.0	33 55.9	74 63.8	
Erkek hemşirenin bana hizmet vermesinden eşim rahatsız olur.	K	64 38.6	11 64.7	26 72.2	16.0 0.000
	E	102 61.4	6 35.3	10 27.8	
Hemşirelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslektir.	K	6 28.6	14 73.7	81 45.3	8.4 0.015
	E	15 71.4	5 26.3	98 54.7	
Mahrem olduğunu düşündüğüm sorunu erkek hemşireye söylemek istemem.	K	23 24.5	14 46.7	64 67.4	34.9 0.000
	E	71 75.5	16 53.3	31 32.6	

Tablo 4: Eğitim durumuna göre erkek hemşireye yönelik tutumlar ile ilgili önermelerin karşılaştırılması

Önermeler	Özellik	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	X ² P
	Eğitim Durumu	N %	N %	N %	
Erkek hemşirenin bana enjeksiyon uygulamasını istemem.	Okuryazar ve altı	21 13.9	6 35.3	18 35.3	15.8 0.003
	İlköğretim	86 57.0	10 58.8	24 47.1	
	Lise ve üzeri	44 29.1	1 5.9	9 17.6	
Erkek hemşireden zorunlu olmadıkça hizmet almak istemem.	Okuryazar ve altı	14 11.7	9 34.6	22 30.1	13.5 0.009
	İlköğretim	72 60.0	11 42.3	37 50.7	
	Lise ve üzeri	34 28.3	6 23.1	14 19.2	
Erkek hemşirenin hizmet verirken bana sert davranacağını düşünüyorum.	Okuryazar ve altı	27 15.4	6 28.6	12 52.2	24.4 0.000
	İlköğretim	98 56.0	15 71.4	7 30.4	
	Lise ve üzeri	50 28.6	0 0.0	4 17.4	
Hastaneye yattığımda bana hizmet verecek hemşirenin erkek olması beni tedirgin eder.	Okuryazar ve altı	24 14.6	3 23.1	18 42.9	16.7 0.002
	İlköğretim	95 57.9	7 53.8	18 42.9	
	Lise ve üzeri	45 27.4	3 23.1	6 14.3	
Erkek hemşireler sadece erkek hastalara bakım hizmeti vermelidir.	Okuryazar ve altı	12 13.6	7 21.2	26 26.5	9.9 0.042
	İlköğretim	46 52.3	18 54.5	56 57.1	
	Lise ve üzeri	30 34.1	8 24.2	16 16.3	
Erkek hemşirenin bana hizmet vermesinden eşim rahatsız olur.	Okuryazar ve altı	25 15.1	6 35.3	14 38.9	13.2 0.010
	İlköğretim	99 59.6	7 41.2	14 38.9	
	Lise ve üzeri	42 25.3	4 23.5	8 22.2	
Hemşirelik hem kadınların hem de erkeklerin yapacağı bir meslektir.	Okuryazar ve altı	10 47.6	9 47.4	26 14.5	24.1 0.000
	İlköğretim	9 42.9	9 47.4	102 57.0	
	Lise ve üzeri	2 9.5	1 5.3	51 28.5	

Tablo 4, devam

Önermeler	Özellik	Katılmıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılıyorum	X ² P
	Eğitim Durumu	N %	N %	N %	
Erkeklerin hemşirelik mesleğinde olması hemşirelik mesleğini geliştirir.	Okuryazar ve altı	8 24.2	21 30.4	16 13.7	9.7 0.046
	İlköğretim	16 48.5	37 53.6	67 57.3	
	Lise ve üzeri	9 27.3	11 15.9	34 29.1	
Hemşirelik mesleğinin cinsiyete bağlı olmadığını anlatan kamu spotları yapılmalıdır.	Okuryazar ve altı	9 24.3	21 35.0	15 12.3	20.1 0.000
	İlköğretim	21 56.8	33 55.0	66 54.1	
	Lise ve üzeri	7 18.9	6 10.0	41 33.6	
Hemşire olmak isteyen oğlumu bu konuda desteklerim.	Okuryazar ve altı	10 30.3	9 39.1	26 16.0	9.9 0.041
	İlköğretim	15 45.5	8 34.8	97 59.5	
	Lise ve üzeri	8 24.2	6 26.1	40 24.5	
Erkek hemşirelerin kadın doğum servislerinde çalışmamaları gerekir.	Okuryazar ve altı	8 12.9	5 20.8	32 24.1	10.2 0.038
	İlköğretim	30 48.4	14 58.3	76 57.1	
	Lise ve üzeri	24 38.7	5 20.8	25 18.8	
Kadınların sahip olduğu bazı duygular hemşireliği daha güzel yapmalarını sağlar.	Okuryazar ve altı	3 13.0	11 30.6	31 19.4	18.7 0.001
	İlköğretim	7 30.4	15 41.7	98 61.3	
	Lise ve üzeri	13 56.5	10 27.8	31 19.4	

Erkek hemşirelerin görev alanlarının sorgulandığı diğer çalışmada; imge olarak erkek hemşirelerin daha çok yönetim ve eğitim işlerinde, acil servislerde, ameliyathanelerde çalışmasının daha uygun olacağı görüşü ifade edilmektedir (21). Araştırmamızda, erkek hemşirelere olan tutumda özellikle eğitim ve cinsiyetin etkili olduğu belirlenmiştir. Eğitim durumuna göre önermelere verilen yanıtlar karşılaştırıldığında eğitim durumu yükseldikçe mesleki cinsiyet ayrımı ortadan kalkmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu 2018 verilerine göre ülkemizde 15-64 yaşlarındaki erkeklerin işsizlik oranı %8,9'dur (22). Ekonomik kaygıya bağlı hemşirelik mesleğini tercih eden erkek öğrenci sayısının artması, hastaların hemşire olmak isteyen oğlumu desteklerim ifadesini desteklemektedir. Nitekim, Yılmaz ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada erkeklerin, hemşirelik mesleğini çoğunlukla iş bulma kolaylığı nedeni ile seçtikleri belirtilmiştir (19).

Dünya Sağlık Örgütü, 2002 yılından bu yana, sağlıktaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin derinleştiğini vurgulamaktadır (23). Cinsiyete dayalı gelişme endeksinde 2013 yılında 148 ülke arasında sondan otuzuncu olan Türkiye'de ataerkil değerlerin ve cinsiyetçi tutumların baskın olduğu kültürlerde erişim ve muamele ayrımcılığı yaratarak erkek öğrencilerin hemşirelik mesleğini benimseyemedikleri sonucu ortaya çıkmıştır (24).

Araştırmamızda, erkek hemşirelerin her iki cinsiyet tarafından kabul görmediği ancak eğitim seviyesi yükseldikçe erkek hemşireden bakım alan hastaların hemşirelik mesleğinde cinsiyetçi yaklaşım sergilemedikleri görülmektedir. Bu durum toplumun kültürel yapısı, tutumları ve hemşirelik mesleğine karşı kalıplaşmış yargıların varlığını öne çıkarmaktadır. Bu bağlamda başta hemşirelik öğrencileri olmak üzere toplumun tamamına cinsiyet ayrımı yapılmaksızın icra edilen hemşirelik mesleği ile ilgili bilinçlendirme politikalarında daha hedef merkezli stratejilerin benimsenmesi ve negatif tutumların daha yoğun

algılandığı gruplarda farkındalığı artırıcı çalışmalar yapılması öngörülmektedir.

Etik kurul onamı: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu, tarih: 09.12.2015; sayısı: 2015/171.

KAYNAKLAR

1. Mackintosh C. A historical study of men in nursing. JAN. 1997;26(2):232-6. Doi:10.1046/j.1365-2648.1997.1997026232.
2. Terzioğlu F, Taşkın L. Kadının toplumsal cinsiyet rolünün liderlik davranışlarına ve hemşirelik mesleğine yansımaları. CÜ Hemş Yüks Derg. 2008;12(2):62-7.
3. Kaya N, Turan N, Öztürk A. Türkiye'de erkek hemşire imgesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Derg. 2011;8(2):18.
4. Kahraman A, Ozansoy Tunçdemir N, Özcan A. Toplumsal cinsiyet bağlamında hemşirelik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin mesleğe yönelik algıları. Sosyoloji Araşt Derg. 2015;18(2):110.
5. Koç Z, Bal C, Sağlam Z. Hastanede yatarak tedavi görmekte olan hastaların, erkeklerin hemşirelik mesleğine katılımları ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. Maltepe Üniv Hemş Bil San Derg. 2010;Sempozyum Özel Sayısı(1):324-9.
6. Bozkır G, Taşcı N, Arsak A. Genel lise son sınıf ve sağlık yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı. Bilim, Eğitim ve Düşünce Derg. 2008;8(1):2-17.
7. Dyck JM, Oliffe J, Phinney A, Garrett B. Nursing instructors' and male nursing students' perceptions of undergraduate, classroom nursing education. Nurse Educ Today. 2009;29(6):649-53.
8. Resmî Gazete. 6283 nolu Hemşirelik Kanunu. Sayı:8647.02.03.1954. Erişim tarihi: 05.09.2020: <https://www.saglik.gov.tr/TR,10378/tarihi25021954>

- sayisi6283--rg-tarihi02031954--rg-sayisi8647-hemsirelik-kanunu.html.
9. Resmî Gazete. 5634 nolu Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Sayı:26510/02.05.2007. Erişim tarihi:05.09.2020: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502-3.htm>.
10. Gönç T. Hemşireliğin geleceği mesleğin cinsiyetsizleşmesini vadediyor mu? Erkek ve kadın hemşirelik öğrencilerinin meslek ve toplumsal cinsiyeti ilişkilendirme eğilimlerinin sosyolojik analizi. Fe Dergi: Feminist Eleştiri. 2016;8(1):144-67.
11. Özbaşaran F, Taşpınar A, Çakmakçı A. Hastalar kendilerine bakım verenlerin cinsiyeti konusunda ne düşünüyorlar. Atatürk Üniv Hemş Yüks Derg. 2002;5(2):1-7.
12. Kocaer Ü, Öztop T, Usta N, Gökçek D, Bahçecik N, Öztürk H et al. Hemşirelik mesleğinde erkek üyelerin yeri. Atatürk Üniv Hemş Yüks Derg. 2004;7(2):1-7.
13. Taşçı KD. Postpartum kendini değerlendirme ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Atatürk Üniv Hemş Yüks Derg. 2007;10(2):20-9.
14. Ekinci M, Dikici TC, Derya M, Andsoy II, Dinç S, Şahin AO. Mühendislik bölümünde öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek hemşirelere karşı bakış açıları. Gümüşhane Üniv Sağ Bil Derg. 2014;3(1):632-45.
15. Jafree SR, Zakar R, Zakar MZ. Gender segregation as a benefit – a qualitative study from Pakistan. J Nurs Manag. 2015;23(8):983-93. Doi:10.1111/jonm.12244
16. Nasrabadi AN, Emami A, Yekta ZP. Nursing experience in Iran. Int J Nurs Pract. 2003;9(2):78-85. Doi:10.1046/j.1322-7114.2003.00404.x
17. Zamanzadeh V, Azadi A, Valizadeh L, Keogh B, Monadi M, Negarandeh R. Choosing and remaining in nursing: Iranian male nurses' perspectives. Cont Nurs. 2013;45(2):220-7. Doi:10.5172/conu.2013.45.2.220.
18. Ünsal A, Akalın İ, Yılmaz V. Farklı meslek çalışanlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşleri. Uluslararası İnsan Bilimleri Derg. 2010;7(1):420-31.
19. Yılmaz M, Karadağ G. Erkek öğrenci hemşireler hemşirelik mesleğini nasıl algılıyor. Maltepe Üniv Hemş Bil San Derg. 2011;4(1):21-8.
20. Mızrak-Şahin B, Özerdoğan N. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumlar ve cinsiyetçilik. Yıldırım Beyazıt Üniv Sağ Bil Fak Hemş E-Derg. 2014;2(2):1-10.
21. Alan N, Uğur Ö. Hasta ve yakınlarının erkek hemşirelere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Med Sci. 2018;13(1):8.
22. Türkiye İstatistik Kurumu 15-64 yaş erkek grubu işsizlik oranları TÜİK. Sayı:27598. 2017. Erişim tarihi:05.10.2020: <https://tuikweb.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=27598>.
23. Integrating gender into the curricula for health professionals World Health Organization. Geneva; 4-6 December 2006. Erişim tarihi:05.09.2020: https://www.who.int/gender/documents/GWH_curricula_web2.pdf.
24. Gönç T. Türkiye’de erkek hemşire olmak: avantajlar ve dezavantajlar. Ankara Üniv SBF Dergisi. 2017;72(1):35-76.